

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1328

Vragen van het lid **Teunissen** (PvdD) aan de Minister van Klimaat en Groene Groei over *de toenemende klimaatschade in Nederland* (ingezonden 21 januari 2025).

Antwoord van Minister **Madlener** (Infrastructuur en Waterstaat), mede namens de Minister van Klimaat en Groene Groei (ontvangen 18 februari 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Stijgende verzekeringspremies na bosbranden in LA: gaat Nederland ook deze kant op?» in de Volkskrant van 17 januari 2025?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de waarschuwing in het artikel dat de klimaatschade in Nederland de komende jaren sterk kan toenemen?

Antwoord 2

Het is te verwachten dat de schade de komende decennia zal toenemen. Ook verzekeraars zien dat schade door toenemend extreem weer groeit en verwachten dat schade door extreem weer zal toenemen^{2, 3}. De klimaatscenario's (KNMI 2023)⁴ voor Nederland wijzen bijvoorbeeld op een verdere toename in frequentie en intensiteit van extreme weersgebeurtenissen. Wat dit exact gaat betekenen in termen van schade is niet aan te geven, maar in onderzoek vanuit het Nationaal Kennisprogramma Water en

¹ Volkskrant, 17 januari 2025, «Stijgende verzekeringspremies na bosbranden in LA: gaat Nederland ook deze kant op?».

² <https://www.munichre.com/en/company/media-relations/media-information-and-corporate-news/media-information/2025/natural-disaster-figures-2024.html>

³ <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related?activeAccordion=309c5ef9-de09-4759-bc02-802370dfa366>

⁴ Kamerstukken 32 813, nr. 1299

Klimaat⁵ is becijferd dat de *klimaatgerelateerde schade* in de orde grootte ligt van 77,5 tot 173,6 miljard euro schade over de periode tot 2050. Op de website www.klimaatshadeschatter.nl zijn de getallen te vinden. Kanttekeningen hierbij zijn dat dit onderzoek gedateerd is (in 2019 voor het laatst geactualiseerd), niet uitgaat van de meest recente klimaatscenario's en niet alle schademechanismen zijn meegenomen (vanwege hiaten in de kennis). Er wordt op dit moment verkend of en hoe dit geactualiseerd gaat worden.

Vraag 3

Kunt u een overzicht geven van de geschatte klimaatschade in Nederland over de afgelopen vijf jaar, uitgesplitst naar verschillende sectoren zoals landbouw, infrastructuur, natuur en waterbeheer?

Antwoord 3

Er is geen overzicht beschikbaar van de geschatte klimaatschade over de afgelopen vijf jaar, uitgesplitst per sector. Wel heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) in haar rapport *Klimaatrisico's in Nederland (2024)*⁶ de impact van een aantal extreme weergebeurtenissen in Nederland uiteengezet. Zo hebben de overstromingen in Limburg in 2021 geleid tot meer dan 430 miljoen euro schade. Ook noemenswaardig is de schade als gevolg van extreme droogte in 2018. De totale economische schade voor de landbouw, binnenvaart en waterbeheerders bedroeg 450–2080 miljoen euro. Naast schade is er overigens ook sprake van slachtoffers: zo heeft de hittegolf in 2019 geresulteerd in 400 extra sterfgevallen⁷. Het Verbond van Verzekeraars houdt al enkele jaren een klimaatschademonitor⁸ bij, maar dit betreft alleen verzekerde schade van particulieren en de grootste zakelijke schades als gevolg van extreem weer. Voor de verzekerbare schade geldt dat ook portefeuillegroei en inflatie bijdragen aan de omvang van de uitkeerde schade.

Vraag 4

Kunt u een overzicht geven van de geschatte klimaatschade in Nederland voor de komende 25 jaar, uitgesplitst naar verschillende sectoren zoals landbouw, infrastructuur natuur en waterbeheer?

Antwoord 4

Op dit moment is alleen de informatie uit de klimaatschadeschatter beschikbaar, zie het antwoord op vraag 1. Begin 2026 publiceert het PBL een rapport over de risico's in het toekomstige klimaat, op basis van onder meer de nieuwe klimaatscenario's (2023) van het KNMI. Hierin zullen de risico's voor een groter aantal sectoren worden onderzocht.

Vraag 5

Hoe verhoudt de klimaatschade in Nederland zich tot andere Europese landen?

Antwoord 5

De economische schade in de EU in de periode 1980–2020 als gevolg van klimaatverandering wordt in Europese studies geschat op € 433–487 miljard en het aantal (voortijdige) sterfgevallen op 86.000–138.000⁹. Voor Nederland geven deze studies over dezelfde periode een geschatte schade van € 9,3–9,6 miljard en het aantal voortijdige sterfgevallen op 1 734 – 3 919. De economische schade in Nederland ligt, met 2% van de totale schade in de EU, ver onder het gemiddelde van de EU, zowel op lidstaatniveau als per hoofd van de bevolking. Hetzelfde geldt voor het aantal voortijdige sterfgevallen.

⁵ <https://klimaatadaptatienederland.nl/beleid/programma-netwerken/nkwk-kbs/onderzoeken-2019/>

⁶ <https://www.pbl.nl/publicaties/klimaatrisicos-in-nederland>

⁷ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/32/hogere-sterfte-tijdens-recente-hittegolf>

⁸ <https://bipublic.verzekeraars.nl/Home/ShowReport/5beb3391-1660-4b40-a9d5-6982d8cae31f>

⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/economic-losses-and-fatalities-from/economic-losses-and-fatalities-from>

Vraag 6

Welke gebieden in Nederland lopen het grootste risico op ernstige klimaat- schade en welke specifieke maatregelen neemt u voor deze regio's?

Antwoord 6

Er zijn grote regionale verschillen in Nederland voor wat betreft de kwets- baarheid voor de effecten van klimaatverandering. Schade door extreme neerslag kan lokaal overal voorkomen, maar op regionale schaal meer tot problemen leiden in heuvellandschap, beekdalen en polders. Met name in het westen van het land, maar ook andere gebieden met veenbodems speelt ook het probleem van bodemdaling, waardoor de schade door wateroverlast toe kan nemen. Dit zijn ook gebieden die gevoelig zijn voor funderings- en zettingsschade aan gebouwen en infrastructuur. Schade en inkomstenderving door zoetwatertekort speelt meer op de hoge zandgronden van Nederland, en daar waar de zoetwaterbeschikbaarheid afhankelijk is van de aanvoer vanuit de rivieren.

Voor de BES-eilanden geldt dat daar specifieke dreigingsbeelden van klimaateffecten bestaan, zo is bijvoorbeeld schade door orkanen een veel prominenter risico dan in Europees Nederland. IenW ontsluit gedetailleerdere informatie over gevolgen van klimaatverandering voor bepaalde gebieden via de Klimaateffectatlas¹⁰ en de Klimaateffectatlas voor Caribisch Nederland¹¹. De benodigde maatregelen zijn erg afhankelijk van de lokale en regionale problematiek. In het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) werken het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samen aan de opgave om Nederland zo in te richten dat we schade als gevolg van toenemende droogte, hevige neerslag en overstromingen kunnen beperken. Via dit programma heeft het Rijk met de Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie 2021–2027¹² 200 miljoen euro beschikbaar gesteld voor een versnelling in de uitvoering van lokale en regionale klimaatadaptatiemaatregelen. Daarbij was sprake van cofinanciering, de bijdrage van andere overheden bedroeg 400 miljoen euro. Ook voor de aanpak van hittestress heeft dit meekoppelkan- sen geboden.

Vraag 7

Welke aanvullende investeringen of maatregelen acht u noodzakelijk om de verwachte klimaatschade te beperken?

Antwoord 7

Voor het beperken van klimaatschade is inzet nodig op het gebied van mitigatie en op het gebied van klimaatadaptatie. Zoals aangekondigd in de Klimaatnota 2024 werkt het kabinet momenteel aan maatregelen om het 2030-doel van 55% reductie binnen bereik te brengen. Hierover vindt in het voorjaar besluitvorming plaats.

Ook werkt het kabinet aan het tweede Klimaatplan op basis van de Klimaat- wet. Dit plan wordt uiterlijk 1 april 2025 aangeboden aan de Tweede Kamer. Dit Klimaatplan gaat in op het beleid dat in gang wordt gezet richting klimaatneutraliteit in 2050, en bevat het ontwerp van de beleidsagenda voor de jaren 2025–2035.

Zoals afgesproken in het Regeerprogramma komt het kabinet in 2026 met een nieuwe Nationale Klimaatadaptatiestrategie waarin aangegeven wordt wat het Rijk zal doen om de verwachte klimaatschade te beperken, maar ook welke maatregelen andere partijen – zoals bewoners, bedrijven, maatschap- pelijke organisaties en decentrale overheden- kunnen nemen. Het beperken van klimaatschade is namelijk niet alleen de verantwoordelijkheid van het Rijk.

Daarnaast worden onder regie van de Minister van IenW bovenregionale stresstesten wateroverlast uitgevoerd. Dit moet eind 2025 een landelijk beeld opleveren met knelpunten als gevolg van grootschalige extreme neerslag. Dit beeld zal de basis zijn voor verdere dialogen over mogelijke maatregelen.

¹⁰ <https://www.klimaateffectatlas.nl/nl/>

¹¹ <https://bes.climateimpactatlas.com/nl/>

¹² <https://klimaatadaptatienederland.nl/beleid/nationale-aanpak/dpra/deltaplan/stimuleren-faciliteren/impulsregeling-klimaatadaptatie/>

In de kabinetsappreciatie van de KNMI '23 scenario's is aangegeven hoe de scenario's doorwerken in rijksbeleid¹³.

Vraag 8

Hoe gaat u ervoor zorgen dat de klimaatschade eerlijk wordt verdeeld, volgens de principes van de vervuiler/veroorzaker betaalt en niet onevenredig voor rekening komt van burgers en al helemaal niet burgers met lagere inkomens?

Antwoord 8

Het kabinet werkt aan het tweede Klimaatplan op basis van de Klimaatwet. Dit zal uiterlijk 1 april worden aangeboden aan de TK. Het Klimaatplan beschrijft rechtvaardigheid als uitgangspunt in het klimaatbeleid, en maakt concreet vanuit welke principes het kabinet hieraan invulling heeft. Er wordt gewerkt aan een evaluatiekader om in evaluaties het beleid aan deze principes te kunnen toetsen. De principes die vraagsteller noemt, zijn onderdeel van de principes die het kabinet heeft geformuleerd en waarmee in de besluitvorming over het klimaatbeleid rekening wordt gehouden. Ten behoeve van het ontwikkelen van de in het regeerprogramma aangekondigde Nationale Klimaatadaptatiestrategie (2026) wordt een sociale impactanalyse opgesteld met als doel om inzicht te geven in het verdelingsvraagstuk achter klimaatadaptatiebeleid, ook voor Caribisch Nederland. De inzichten uit de sociale impactanalyse worden ingezet in de Nationale Klimaatadaptatiestrategie om bij te dragen aan beleidskeuzes die de gevolgen van klimaatverandering eerlijker verdelen tussen verschillende groepen. Daarnaast is naar aanleiding van de motie van de leden De Hoop en Bromet een interdepartementale werkgroep opgericht om een verkenning te doen naar oplossingsrichtingen om te voorkomen dat mensen met lage- en middeninkomens achterblijven in de minst toekomstbestendige woningen. Hierover is de Kamer geïnformeerd in de verzamelbrief voor het WGO Water van 19 november 2024¹⁴.

Vraag 9

In hoeverre wordt bij (economische) beleidsafwegingen rekening gehouden met klimaatschade, aangezien de klimaatdoelen uit zicht raken en noodzakelijke hervormingen en structurele oplossingen voor de klimaatcrisis uitblijven, zowel op het gebied van de eiwittransitie als de ideologie van oneindige en «groene» groei?

Antwoord 9

Economisch beleid wordt geformuleerd vanuit het perspectief van brede welvaart. Het voorkomen van klimaatschade is daar een onderdeel van, net als materiële welvaart. Daarom streeft het kabinet naar groene groei. Brede welvaart wordt op drie manieren meegenomen in de economische beleidsafweging:

- Ten eerste is brede welvaart onderdeel van het Beleidskompas. Onderdeel van het Beleidskompas is de Gevolgenscan. Door middel van de Gevolgenscan worden de beleidseffecten op verschillende dimensies van brede welvaart, waaronder klimaatschade, in kaart gebracht.
- Ten tweede kunnen met een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) beleidswijzigingen worden beoordeeld op de gevolgen voor maatschappelijke baten en kosten. Klimaatschade wordt meegenomen in de MKBA via CO₂-prijzen die exponentieel oplopen richting 2050.
- Ten derde wordt gewerkt aan betere integratie van de factsheets Brede Welvaart van het CBS in de begrotings- en verantwoordingscyclus. In de Kamerbrief van 8 oktober 2024 kondigt het Ministerie van Financiën aan dat deze factsheets verder worden doorontwikkeld en voortaan worden gepubliceerd op Verantwoordingsdag, ten eerste in 2026, bij de jaarverslagen van de departementen.

Verder heeft de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) op 12 juni 2024 het advies «Ruimtelijke ordening in een veranderend klimaat» uitgebracht. Daarbij werd door de Rli terecht geconstateerd dat financiële prikkels

¹³ Kamerstukken 32 813, nr. 1386

¹⁴ Kamerstukken 27 625, nr. 693

om klimaatverandering mee te laten wegen bij investeringsbeslissingen onvoldoende ontwikkeld zijn. In de kabinetsreactie is aangegeven hoe het Rijk de aanbevelingen oppakt.¹⁵

Daarnaast wordt door het Ministerie van IenW gewerkt aan het goed ontsluiten van bestaande data en beleidsinformatie over overstromings- en klimaatrisico's, zodat er betere inschattingen gemaakt kunnen worden door financiële instellingen en bedrijven. Dit is belangrijk omdat banken, verzekeraars en bedrijven vanuit hun toezicht- en rapportageverplichtingen rekening moeten houden met hoe fysieke risico's als gevolg van overstromingen en klimaatverandering hun portefeuilles en bedrijfsprocessen raken. Ook aanbieders van vitale infrastructuur, zoals netbeheerders en het Rijk zelf moeten, mede als gevolg van de implementatie van CER-richtlijn (de Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten), beter nadenken over hoe overstromings- en klimaatrisico's tot uitval kan leiden die enorme gevolgen kan hebben voor de maatschappij. Beter inzicht in risico's en onzekerheden helpt hen om goede investeringsbeslissingen te nemen.

¹⁵ Kamerstukken 29 383, nr. 422